

Arkivsak-dok. 14/23733-2
Saksbehandler Trond Schrader Kristiansen

Saksgang	Møtedato	Saknr
Fylkesutvalget	03.06.2014	
Hovedutvalg for samferdsel, areal og miljø	28.05.2014	

HØRINGSUTTALELSER TIL 10 SMÅKRAFTVERK I FLEKKEFJORD OG KVINESDAL KOMMUNER

Fylkesrådmannens forslag til vedtak

1. Vest-Agder fylkeskommune ønsker å minne om vår høringsuttalelse til "grønne elsertifikater", og vil gjenta vårt syn om at det må utformes nasjonale insentiver som spesielt fremmer etablering av ny regulerbar kraftproduksjon. Dette vil blant annet føre til bygging av mer småkraft med regulering, noe som gir:
 - a. Bedre ressursforvaltning
 - b. Mer klimavennlig kraftproduksjon
 - c. Enklere og rimeligere drift av kraftnettet.
2. Vest-Agder fylkeskommune mener at kommunene Kvinesdal og Flekkefjords uttalelser i de berørte sakene må tillegges betydelig vekt ved vurderingene om konsesjoner til de 10 småkraftverkene.
3. Vest-Agder fylkeskommune mener Sandvand kraftverk i Flekkefjord kommune bør gis konsesjon, men at konsesjon gis på vilkår som:
 - a. sikrer anleggssonen for nedgravd rørgate settes så smal som mulig, og det stilles krav om revegetering
 - b. ikke åpner for å etablere en løype for snøscooter og 4-hjuling i samme trase som rørgaten.
4. Vest-Agder fylkeskommune mener Selura kraftverk i Flekkefjord kommune bør gis konsesjon, men at konsesjon, så fremt det ikke går på bekostning av evnen til regulering, blir gitt på vilkår som forsøker å ta hensyn til:
 - a. snarveien mellom boligområdene over dagens demning
 - b. opplevelseskvalitetene som ligger i dagens dam, demning og vannspeil.
5. Vest-Agder fylkeskommune mener Flikka småkraftverk i Flekkefjord kommune bør gis konsesjon

6. Vest-Agder fylkeskommune mener Furstølåna småkraftverk i Flekkefjord kommune bør gis konsesjon
7. Vest-Agder fylkeskommune mener følgende om Stakkeland småkraftverk i Kvinesdal kommune:
 - a. Det frarådes at det blir gitt konsesjon
 - b. Om konsesjon likevel blir gitt må det stilles strenge krav slik at allmennhetens friluftsinteresser og landskapsverdier i størst mulig grad blir i varetatt.
8. Vest-Agder fylkeskommune mener Gjemlestad småkraftverk i Kvinesdal kommune bør gis konsesjon, men at konsesjon gis på vilkår som sikrer at;
 - a. bruken av badehølen i vassdraget blir forsøkt opprettholdt
 - b. anleggssonen for nedgravd rørgate settes så smal som mulig, og det stilles krav om revegetering
 - c. eksisterende sti opp til badeplassen, som i dag går i planlagt rørtrase, må gjenopprettes etter endt anleggsvirksomhet.
9. Vest-Agder fylkeskommune mener følgende om Hamrebakkan småkraftverk i Kvinesdal kommune:
 - a. Det frarådes at det blir gitt konsesjon
 - b. Om konsesjon likevel blir gitt må det stilles strenge krav slik at allmennhetens friluftsinteresser og landskapsverdier blir i varetatt.
10. Vest-Agder fylkeskommune mener Vatland småkraftverk i Kvinesdal kommune bør gis konsesjon, men at konsesjon gis på vilkår som sikrer:
 - a. badeplassen like ved planlagt kraftverk
 - b. at vannveien som går i åpen kanal uformes på en estetisk best mulig måte i forhold til landskapet
11. Vest-Agder fylkeskommune mener Røydlandsbekken småkraftverk i Kvinesdal kommune bør gis konsesjon, men at konsesjon gis på vilkår som sikrer at allmennhetens landskapsverdier i område blir i varetatt.
12. Vest-Agder fylkeskommune mener Lindeland småkraftverk i Kvinesdal kommune bør gis konsesjon

Bakgrunn for saken

Vest-Agder fylkeskommune har blitt bedt om å komme med høringsuttalelser til søknader om tillatelse til å bygge 10 småkraftverk i Flekkefjord og Kvinesdal kommuner fra NVE.

Saksopplysninger

Når fylkeskommunen nå skal uttale seg til ti ulike utbygginger samtidig ønsker Fylkesrådmannen å minne om Regionplan Agder 2020 hvor klima er et av fem hovedmål. Her står det blant annet at: *Klimahensyn må være et overordnet hensyn som vektlegges i forbindelse med alle politiske beslutninger i landsdelen.*

Samtidig står det følgende i arealprinsippene i regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk helse (RIFF) der det bl.a. heter om vann og vassdrag:

"Vann og vassdrag med tilhørende vassdragsnatur er arealer som byr på gode og varierte natur- og friluftsopplevelser. Samtidig er områder langs vann og vassdrag ofte attraktive for andre formål. Det er derfor viktig at friluftsinteressene blir tilstrekkelig ivaretatt i utbyggingssammenheng. Særlig i nærheten av tettsted- og sentrumsområder er det viktig at ferdsels og opplevelsesmulighetene langs vassdragene ivaretas."

På bakgrunn av målene i Regionplan Agder 2020, andre fylkeskommunale planer og den store mengden søknader om klimainvesteringer i Vest-Agder ble det fremmet en politisk sak for politiskbehandling kalt KLIMASATSING OG AREALFORVALTNING som ble behandlet i Hovedutvalg for samferdsel, areal og miljø 01.02.2012 og i Fylkesutvalget 07.02.2012. I saken stod det:

Det er i skjæringspunktet – mellom naturforvaltning og klimasatsning som skaper verdier – at Vest-Agder fylkeskommune vil få en av sine vanskeligste avveiiingsoppgaver. Den begrensende faktoren for utviklingen [...] vil være naturhensynene, som må bli tatt

Vider står det:

Fylkesrådmannen er av den oppfatning at dagens praksis, hvor en og en investering blir fremmet uten å bli sett i sammenheng, og uten å bli veid opp mot langsiktige og prioriterte mål, er en uheldig måte å forvalte våre naturressurser på.

I saken ble det derfor fremmet en prioritert liste over klimainvesteringer. Den prioriterte listen var bygd opp utfra følgende kriterier: politiske vedtak i Vest-Agder fylkeskommune, klimamessig effekt, samfunnsøkonomisk gevinst, og lokal/regional verdiskaping. Ut fra kriteriene har

fylkesrådmannen utformet følgende prioriterte liste over klimainvesteringer i Vest-Agder:

1. *Investeringer i kraftnett (gjelder både sentralnett som lokal/regionalnett)*
2. *Investeringer i effektkraft og pumpekraft*
3. *Investeringer i småkraft*
4. *investeringer i vindkraft*

Fylkesrådmannen ønsker å understreke at ulike tiltak på den prioriterte listen til en hver tid skal veies opp mot størrelsen på naturinngrepene og de ulike naturverninteressene knyttet til de spesifikke sakene.

I følge NVE skal søknadene behandles samtidig og samlet belastning for regionen skal vurderes. NVE ønsker videre at høringsinstansene vurderer hver sak for seg, men også alle sakene samlet dersom det er aktuelt. De ti søknadene er kort beskrevet under (hentet fra NVEs oversendelsesbrev). For mer utdypende informasjon om de ulike utbyggingene er disse tilgjengelige på NVEs hjemmesider:

- <http://www.nve.no/no/Konsesjoner/Konsesjonssaker/Vannkraft/>:

Sandvand kraftverk – Tinfos AS – Flekkefjord kommune

Sandvand kraftverk vil utnytte et fall på 121 m fra inntaket på 431 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 310 moh. Det søkes om å regulere Måsteinsvatn med 1 m. Rørgata er planlagt 750 m lang og skal graves ned sørvest for Måsteinsvatn. Det er planlagt en adkomstvei til inntaket på 220 m og en kort vei fra riksvei 42 til kraftstasjonen. Middelvannføringen er 745 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1490 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,48 MW og gi en årlig produksjon på 4,8 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 4500 m lang strekning av Molandsåna. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 59 l/s hele året.

Selura kraftverk – Drangeid Energi AS – Flekkefjord kommune

Selura kraftverk vil utnytte et fall på 30 m fra inntaket på 30 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 0 moh. Det søkes om å regulere vannet Selura med 1,47 m. Vannveien blir 320 m lang med en kombinasjon av nedgravd rørgate og boret tunnel. Middelvannføringen er 2230 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 4460 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,1 MW og gi en årlig produksjon på 4,9 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 300 m lang strekning av Selurelva. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 100 l/s om sommeren (01.05- 30.09). Ingen slipp av minstevannføring vinterstid.

Flikka småkraftverk - Fjellkraft AS – Flekkefjord kommune

Flikka småkraftverk vil utnytte et fall på 130 m fra inntaket på 140 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 10 moh. Vannveien er planlagt langs vestsiden av Flikkabekken med tunnel på 306 m i øvre del og 399 m i nedre del. I midtre del er det planlagt 331 m nedgravd rørgate. Det er ikke

planlagt bygging av ny vei i forbindelse med prosjektet. Middelvannføringen er 776 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1939 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,75 MW og gi en årlig produksjon på 6,0 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1000 m lang strekning av Flikkabekken. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 16 l/s hele året.

Furstølåna kraftverk – Clemens Kraft AS – Flekkefjord kommune

Furstølåna kraftverk vil utnytte et fall på 210 m fra inntaket på 350 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 140 moh. Vannveien er planlagt i nedgravd rørgate med lengde på omtrent 1500 m. Det er planlagt 1000 m ny vei til inntaket, 150 m ny vei til kraftstasjonen, opprusting av eksisterende traktorvei langs vestsiden av Furstølåna og midlertidig vei mellom traktorvei og fylkesvei på 250 m. Middelvannføringen er 360 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 900 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,54 MW og gi en årlig produksjon på 4,35 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1600 m lang strekning av Furstølåna. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 17 l/s om sommeren (01.05-30.09) og 46 l/s om vinteren (01.10-30.04).

Stakkeland kraftverk – Sira-Kvina Kraftselskap – Kvinesdal kommune

Stakkeland kraftverk vil utnytte et fall på 37 m fra inntaket på 242 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 205 moh. Vannveien er planlagt som tunnel i fjell med lengde på 1172 m. Det er planlagt 100 m ny vei som adkomst til kraftstasjonen. Middelvannføringen er 12,4 m³/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 29,7 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 9,7 MW og gi en årlig produksjon på 25,5 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1288 m lang strekning av Kvina. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 1154 l/s hele året.

Gjemlestad kraftverk – Småkraft AS – Kvinesdal kommune

Gjemlestad kraftverk vil utnytte et fall på 46 m fra inntaket på 166 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 120 moh. Vannveien er planlagt med 860 m utsprengt tunnel og 610 m nedgravd rørgate langs østsiden av Litleåna. Det er planlagt opprusting av eksisterende vei, 200 m ny vei til inntaket samt 30 m ny vei til kraftstasjonen. Middelvannføringen er 8,5 m³/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 17,1 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 6,9 MW og gi en årlig produksjon på 20,3 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1400 m lang strekning av Litleåna. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 400 l/s hele året.

Hamrebakkan kraftverk – Sørkraft Prosjektutvikling AS – Kvinesdal kommune

Hamrebakkan kraftverk vil utnytte et fall på 29,8 m fra inntaket på 45,8 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 16 moh. Vannveien er planlagt som en 450 m lang nedgravd rørgate langs sørsiden av Litleåna. Det er planlagt 630 m ny vei som adkomst til kraftstasjonen og inntaket. Middelvannføringen er 12,4 m³/s og kraftverket er planlagt med en

maksimal slukeevne på 31 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 7,8 MW og gi en årlig produksjon på 19,5 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 460 m lang strekning av Litleåna. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 640 l/s hele året.

Vatland kraftverk – Sørkraft Prosjektutvikling AS – Kvinesdal kommune

Vatland kraftverk vil utnytte et fall på 8,9 m fra inntaket på 231,2 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 222,3 moh. Vannveien er planlagt som en 250 m lang tilførselskanal og 20 m turbinrør. Det er planlagt omtrent 640 m ny vei som adkomst til kraftstasjonen og inntaket. Middelvannføringen er 7,1 m³/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 14 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,2 MW og gi en årlig produksjon på 3,1 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 300 m lang strekning av Litleåna. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 258 l/s hele året.

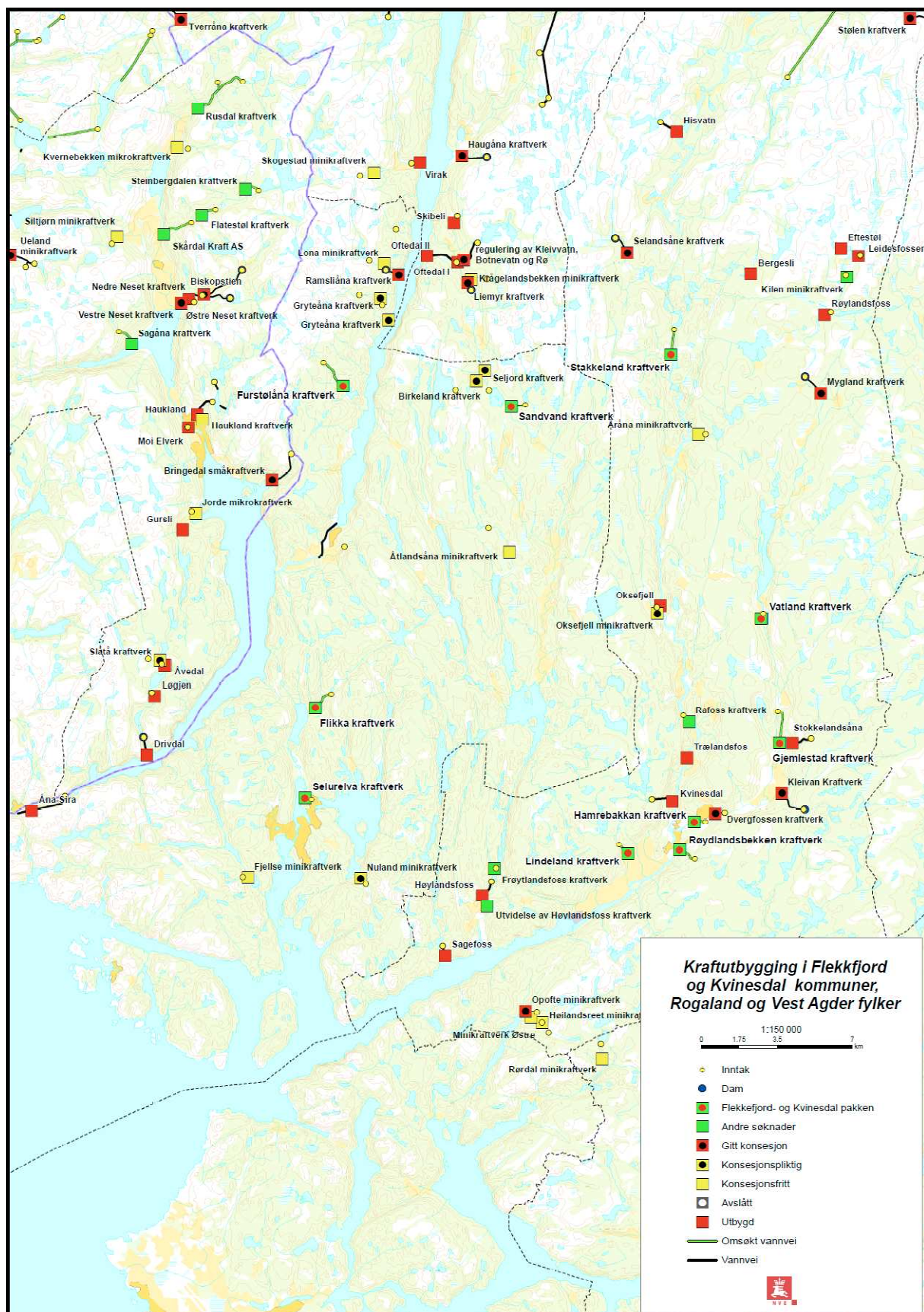
Røydlandsbekken kraftverk – Clemens Kraft KS – Kvinesdal kommune

Røydlandsbekken kraftverk vil utnytte et fall på 222 m fra inntaket på 232 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 10 moh. Vannveien er planlagt med 370 m lang nedgravd rørgate langs nordsiden av Røydlandsbekken og 500 m profilboret tunnel. Det er planlagt 175 m ny permanent vei og midlertidig anleggsvei langs rørgaten. Middelvannføringen er 271 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 665 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,25 MW og gi en årlig produksjon på 3,72 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1500 m lang strekning av Røydlandsbekken. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 15 l/s hele året.

Lindeland kraftverk – Lindeland Kraftverk SUS – Kvinesdal kommune

Lindeland kraftverk vil utnytte et fall på 260 m fra inntaket på 280 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 20 moh. Vannveien er planlagt med 750 m lang tunnel i fjell. Det er planlagt omtrent 260 m ny vei for adkomst til kraftstasjonen og omtrent 460 m ny vei til inntaket. Middelvannføringen er 342 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 856 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 2 MW og gi en årlig produksjon på 5,28 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 700 m lang strekning av Lindelandsbekken. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 15 l/s hele året. Det er også søkt om tillatelse etter energiloven for bygging og drift av kraftverkene med tilhørende koplingsanlegg og kraftlinje

Under er en oversikt over småkraftutbygginger i Flekkefjord og Kvinesdal kommuner utarbeidet av NVE:

Figur 1: Samlet oversikt over småkraftutbygginger i Flekkefjord og Kvinesdal kommuner

Vurdering

Fylkesrådmannen ønsker å peke på at når Vest-Agder fylkeskommune skal behandle 10 småkraftsaker samtidig må dette gjøres individuelt. Dette er gjort under utfra følgende kriterier; allmennhetens friluftsinnteresser og landskapsverdier.

Det viste seg at ingen av de søkte konsesjonene er vurdert å komme i konflikt med fiskeinteresser (ikke-anadrom innlandsfisk). Disse forholdene er derfor ikke nevnt videre i saksfremstillingen.

Videre er de to kommunenes syn på de ulike utbyggingene viktig når de individuelle vurderingene skal gjøres. På grunn av senere politisk behandling av sakene i Flekkefjord og Kvinesdal har ikke fylkesrådmannen hatt innspill fra kommunene når denne saken skrives.

Samtidig vil det måtte ta bli tatt en helhetlige samfunns, energi- og klimamessige vurdering. Dette er gjort avslutningsvis i saken.

Fylkesrådmannen ønsker også å opplyse om at i tillegg vil Fylkeskonservatoren på eget grunnlag lage egne uttalelser til de ti småkraftverkene vedrørende kulturminne.

Individuelle vurderinger utfra allmennhetens friluftsinnteresser og landskapsverdier

Sandvand kraftverk – Tinfos AS – Flekkefjord kommune

Fylkesrådmannen mener utbyggingen vil være lite konfliktfylt dersom noen vilkår inntas i en eventuell konsesjon. Prosjektet kommer ikke i konflikt med allmennhetens friluftsinnteresser. Selve rørgaten som planlegges nedgravd kan imidlertid medføre et relativt stort sår i landskapet. Særlig vil inngrepet kunne bli godt synlig i lia sett fra sør. Det gis råd om at dette hensyntas og at det stilles vilkår som sikrer revegetering samtidig som bredden på anleggstraseen for rørgaten bør begrenses. I søknaden antydes at det planlegges etablert en løype for snøscooter og 4-hjuling lagt i samme trase som rørgaten. Ettersom det allerede finnes vei til inntaksområdet, bør det ut fra landskapshensyn ikke åpnes for denne løypa.

Selura kraftverk – Drangeid Energi AS – Flekkefjord kommune

Fylkesrådmannen mener utbyggingen vil være lite konfliktfylt, gitt at noen avbøtende tiltak blir gjort. Omsøkt prosjekt gir ikke grunnlag for merknader i forhold til landskap. Prosjektet berører heller ikke friluftsinnteresser av

regional karakter, men Hølen (vannet mellom Selura og inntaksdammen) innehar lokale friluftsimteresser og det går i dag en snarvei mellom boligområdene over dagens demning, og denne bør opprettholdes. I og med at området ved demningen er satt av til friområde i kommunedelplanen, bør det settes vilkår som sikrer at områdene bli utformes på en god måte som sikrer opplevelseskvalitetene som ligger i dagens dam, demning og vannspeil.

Flikka småkraftverk - Fjellkraft AS – Flekkefjord kommune

Fylkesrådmannen mener utbyggingen vil være lite konfliktfylt. Ettersom vassdraget er godt skjult i forhold til omgivelsene, utgjør dette ikke et viktig landskapselement i det store landskapsrommet med fjorden, Flikka og heiene rundt. Vassdragets nærvirkning er imidlertid fin med mange små fall, renner og dammer som f.eks. egner seg godt for bading. Opplevelsesverdien langs vassdraget vurderes som stor. Samtidig ligger vassdraget lett tilgjengelig.

Furstølåna kraftverk – Clemens Kraft AS – Flekkefjord kommune

Fylkesrådmannen mener utbyggingen vil være lite konfliktfylt. Prosjektet vurderes ikke å komme i konflikt med landskaps- eller friluftshensyn.

Stakkeland kraftverk – Sira-Kvina Kraftselskap – Kvinesdal kommune

Fylkesrådmannen mener en utbygging vil være konfliktfylt. Søknaden skiller seg ut fra de andre ved at det er snakk om et vassdrag med svært stor vannføring. Berørt vassdragsstrekning vil dels bli synlig fra FV 42. Den berørte elvestrekningen vil få svært redusert vannføring noe som i stor grad vil påvirke opplevelsesverdien av vassdraget. Ut fra vassdragsbeltets eksponering og størrelse er det ønskelig at dette opprettholdes. Det vises også til at Kvina allerede i dag er gjennomregulert og gjenværende stryk bør ivaretas.

Gjemlestad kraftverk – Småkraft AS – Kvinesdal kommune

Fylkesrådmannen mener utbyggingen vil være lite konfliktfylt, gitt at noen avbøtende tiltak blir gjort.

Prosjektet er ikke konfliktfylt i forhold til regionale friluftsimteresser, men redusert vannføring kan få konsekvenser for en badehøl som benyttes av lokalbefolkningen på Jerstad. Videre vil nedgravd rørgate mellom tunnelutløp og kraftverket kunne få negative konsekvenser for landskapet langs elva.

Vi er noe usikre på hvordan vannstanden i badehølen er om sommeren da vannføringen normalt uansett er liten. Det bør foretas målinger allerede i sommer og en eventuell konsesjon bør gis på vilkår som sikrer at den naturlige sommervannstanden i badehølen opprettholdes – om nødvendig ved hjelp av etablering av en terskel eller lignende.

Det bør stilles krav om at anleggssonen for nedgravd rørgate settes så smal som mulig, samtidig som det stilles krav om revegetering med naturlig vegetasjon. Eksisterende sti opp til badeplassen, som i dag går i planlagt rørtrase, må gjenopprettes etter endt anleggsvirksomhet.

Hamrebakkan kraftverk – Sørkraft Prosjektutvikling AS – Kvinesdal kommune

Fylkesrådmannen mener utbyggingen vil være konfliktfylt. Berørt vassdragsstrekning har en sentral beliggenhet i forhold til kommunesenteret Liknes og ligger dessuten nær opp til stevneområdet Sarons dal. Den aktuelle vassdragsstrekningen oppleves som "dramatisk" og består i det alt vesentlige av urørt elve-/fosselandskap med åpenbare frilufts- og naturkvaliteter. Området bærer preg av at området i dag benyttes i friluftssammenheng.

Disse verdiene vil bli vesentlig berørt som følge av redusert vannføring. I tillegg bemerkes at det i søknaden er vist en nedgravd rørgate som vil bli liggende parallelt med elva. Rørgaten med anleggsbeltet vil i seg selv være et omfattende tiltak som i stor grad vil berøre den naturlige vegetasjonen og landskaps- og friluftsverdiene langs elva. Nå har søker muntlig antydnet muligheten for å legge vannveien i tunnel istedenfor nedgravd rørgate. En vil i så fall unngå fysiske inngrep i vassdragsbeltet.

Selv om det måtte bli aktuelt å legge vannveien i tunnel, mener fylkesrådmannen likevel at konsekvensene av omsøkt utbygging er meget negative. Det legges i denne vurderingen vekt på områdets meget tunge natur- og friluftsinteresser som etter fylkesrådmannens vurdering henger nøye sammen med vassdragets uberørte karakter – herunder naturlige vannføring, sammenholdt med områdets sentrumsnære beliggenhet. Et moment som også understreker vassdragets betydning i friluftslivsammenheng, er at deler av berørt elvestrekning er markert som viktig regionalt friluftsområde i RIFF (område 203 Kvina og Litleåna).

Et annet moment er at det allerede er gitt konsesjon for regulering av Dvergsfossen som ligger like nord for den nå omsøkte lokaliteten.

Vatland kraftverk – Sørkraft Prosjektutvikling AS – Kvinesdal kommune

Fylkesrådmannen mener utbyggingen vil være lite konfliktfylt, gitt at noen avbøtende tiltak blir gjort. Området innehar klare naturkvaliteter samtidig

som det ligger en badeplass like ved planlagt kraftverk. Det er viktig at det ved en eventuell konsesjon stilles vilkår som sikrer badeplassen. Det er videre viktig at det stilles krav om at vannveien som går i åpen kanal uformes på en estetisk best mulig måte i forhold til landskapet.

Røydlandsbekken kraftverk – Clemens Kraft KS – Kvinesdal kommune

Fylkesrådmannen mener utbyggingen vil være konfliktfylt, men at konsesjon bør bli gitt. Røydlandsbekken er det minste av de omsøkte prosjektene. Prosjektet vil ikke berøre det store landskapsbildet, men bekken danner noen steder relativt dramatiske og naturskjønne fossefall. Allmennhetens friluftsinnteresser vurderes ikke å bli direkte berørt – da under forutsetning av at eksisterende sti nær inntaksområdet som blir berørt av rørgaten, blir reetablert. Opplevelsesverdien knyttet til stien kan imidlertid bli redusert ettersom et fossefall like ved stien vil forsvinne.

Selv om landskapsbildet og allmennhetens friluftsinnteresser i utgangspunktet ikke ser ut til å bli vesentlig berørt mener fylkesrådmannen likevel at det bør stilles krav i bevaring av disse i en konsesjon. Det legges vekk på at bekken fremtrer som et stort sett urørt vassdrag med partier med åpenbare naturkvaliteter. Den samfunnsmessige gevinsten av utbygging vurderes likevel slik at denne oppveier naturverdiene som går tapt.

Lindelandskraftverk – Lindeland Kraftverk SUS – Kvinesdal kommune

Fylkesrådmannen mener at omsøkt prosjekt ikke gir grunnlag for spesielle merknader i forhold til landskap eller friluftsliv. Det gis imidlertid faglig råd om å vurdere å legge om atkomstveien til kraftstasjonen slik at veien kommer direkte inn fra øst. En vil da unngå at atkomstveien berører stien/kjerreveien i lia vest for bebyggelsen på Lindland. En eventuell atkomst mot øst må legges slik at den gamle steinbrua over Lindlandsbekken bevares.

Generelle samfunns-, energi- og klimamessige vurderinger

Fylkesrådmannen ønsker å peke på at av de ti omsøkte småkraftverkene er bare to av disse utformet på en måte som gir rom for regulering av produksjonen. Dette gjelder Sandvand kraftverk og Selura kraftverk, begge i Flekkefjord kommune. De øvrige småkraftverkene er uregulerte. Uregulert småkraft gir utfordringer for kraftnettet. Det gjør seg særlig gjeldende på to områder:

1. Økt produksjon av småkraft fører til problemer i driften av det norske kraftsystemet. Statnett skrev til NVE i et brev fra desember 2013 at den økte småkraftproduksjonen i flere perioder kan gi store utfordringer. Grunnen til dette er ifølge Statnett at:

[uregulerbar småkraft ikke] "evner til å bidra med frekvensregulering og stabilisering av kraftsystemet. [...] Systemansvarlig ser at den pågående utviklingen kan føre til at det oppstår stabilitetsproblemer i det norske kraftsystemet". [...] Det er derfor viktig at andelen kraftverk med evne til å bidra med frekvensregulering og stabilisering av kraftsystemet er så høy som mulig."

2. Store mengder uregulerbar småkraft fører til utfordringer i lokal- og regional nettet. Dette fordi disse nettene i perioder (særlig vår og høst) vil måtte være dimensjonert utfra at alle de uregulerte småkraftverkene vil produsere samtidig. I regionen Flekkefjord og Kvinesdal er lokal og regionalnettene allerede nå – i timer med mye småkraftproduksjon – tilnærmet "fulle".

Samlet fører altså mye ny uregulerbar småkraftproduksjon til vanskeligere systemdrift samt behov for nye investeringer i kraftnettet. For begge utfordringen blir det pekt på at økt reguleringsevne i småkraftverkene vil være en god løsning. Økt bruk av regulering vil samtidig føre til at det kan produseres i perioder hvor behovet – altså prisene – for fornybar kraft er størst.

Økt regulering av småkraftverk vil medføre bygging av dammer. Disse vil ikke bare føre til bedre regulering av kraftproduksjonen, men vil også åpne for at en større del av vannressursene vil kunne bli utnyttet. Utnyttelsesgraden vil øke fordi uregulerbar småkraft i perioder med mye vann vil måtte slippe deler av dette forbi uten å kunne utnyttet energien.

På den negative siden må det nevnes at økt regulering nødvendigvis vil føre til større inngrep i naturen. Fylkesrådmannen mener likevel at de positive sidene ved tilrettelegging av regulerbar småkraft vil, som en hovedregel, oppveie de økte negative konsekvensene.

Det er viktig at vi – når det gjelder bygging av ny fornybar energi - gjør dette på en samfunns- og forvaltningsmessig best mulige måte. Fylkesrådmannen mener at dagens rammevilkår for nett- og småkraftutbygging gjør at regulerbar småkraft ikke har nødvendige insentiver. Fylkesrådmannen ønsker å minne om at Vest-Agder fylkeskommune i sin høringsuttalelse til "grønne elsertifikater" (27. januar 2011) advarte mot at rammevilkårene for elsertifikater ikke var gode nok. Fylkeskommunen mente den gangen at mye ny uregulerbarkraft ville kunne gi negative samfunnsmessige konsekvenser.

Norske myndigheter bør derfor – når man etablerer rammevilkår for ny fornybar kraftproduksjon – utforme incentiver som spesielt fremmer etablering av ny regulerbar kraftproduksjon.

Vest-Agder fylkeskommunes innspill ble, ved utformingen av de endelige rammevilkårene for elsertifikater, ikke tatt til følge.

Fylkesrådmannen mener at den samlede påvirkningen av småkraftverk i de to kommunene er betydelig. I tillegg kommer planer om vindkraft, nettinvesteringer og vanlig vannkraft i området. Fylkesrådmannen er på det rene med at Flekkefjord og Kvinesdal er blant de to kommunene i Norge med flest søknader og konsesjoner på klimainvesteringer. Vest-Agder fylkeskommune har de seneste årene flere ganger gitt uttrykk for vår bekymring over at ikke alle de ulike nasjonale klimainvesteringene (småkraft, kraftnett, vindkraft og vannkraft) blir vurdert i sammenheng, og med nasjonale vurderinger av prioriteringer mellom de ulike investeringene.

Fylkesrådmannen mener at de betydelige naturinvesteringene som kommunene samlet har gjort, og forventes å gjøre, i for liten grad blir vektlagt under dagens forvaltningsregime. Videre mener fylkesrådmannen at disse investeringene på en bedre måte burde gjenspeile seg i lokale ringvirkninger. Derfor er det også viktig at kommunenes syn på de omsøkte konsesjonene blir vektlagt.

Kristiansand, 19. mai 2014

Kristin Tofte Andresen
fylkesrådmann

Kenneth Andresen
Regionalsjef